

Givet
3.4.2023

Beslutsnummer
24/2023

Diarienummer
2021/68
2022/35

KÖKARS KOMMUN
04.04.2023
Dnr: 42

Ärende Besvär som gäller kommunalärende

Ändringssökande Thomas Dahlgren, Kökar

Beslut som överklagas

1. Kommunfullmäktige i Kökar
19.5.2021, paragraf 39

2. Kommunfullmäktige i Kökar
18.3.2022, paragraf 39

3. Kommunstyrelsen i Kökar
11.5.2022, paragraf 74

1. Smart Energy Åland är ett projekt som ska visa hur ett samhälle fungerar på 100 procent förnybar energi. För att förverkliga detta bildade landskapsregeringen 2018 bolaget Flexens Oy Ab tillsammans med CLIC Innovation, Ålands Vindenergi Andelslag, Viking Line Buss Ab, Leowind Ab, Ålands Elandelslag, Ålands Ömsesidiga försäkringsbolag, Ålands Vindkraft Ab och Mariehamns energi. Flexens gjorde en genomgång av Kökars energiförbrukning och energikällor samt en plan för omställning till fossilfria bränslen. Tillsammans med Tekniska forskningscentralen i Helsingfors hjälpte de sedan Kökar att söka medel från EU-programmet Horizon2020 för omställning till fossilfri energi. I april 2020 blev projektet kallat LocalRES (nr 957819) godkänt, men fick först i november finansiering. Det rör sig om drygt 1,2 miljoner euro, varav hälften direkt till kommunen i huvudsak för investeringar.

Den utrustning som kommunen köper är värmepumpar, värmelagring, solceller och vindturbiner vid skolan och äldreboendet Sommarängen, smarta styrsystem samt en laddstation för elbilar.

Av investeringarna 552 000 euro betalar EU 358 800 euro (65 %). Landskapsregeringen betalar 138 000 euro (25 %) som investeringsstöd ur Paf-medel för energieffektiverande medel som ligger i linje med Utvecklings- och hållbarhetsagendan. Dessutom betalar EU 100 % av kommunens kostnader för personal 49 500 euro, resor 12 000 euro och för indirekta kostnader (25 % av investeringarna mm) 105 075 euro.

Kökars kommun anställer en särskild projektledare, en projektkonom och en biträdande projektledare. Projektet ligger direkt under kommunstyrelsen.

Kökars kommun tecknar avtal om genomförandet av projektet under förutsättning att landskapsregeringen beviljar medel i enlighet med förhandsbeskedet.

2. Kommunstyrelsen återtar och upphäver på eget initiativ beslutet 10.2.2022, paragraf 18, på grund av konstaterat jäv, i enlighet med förvaltningslagens bestämmelser angående rättelse av beslut.

Kommunstyrelsen fattar ett nytt beslut gällande beslutet 19.5.2021, paragraf 39 där det konstateras att ett formellt fel begåtts i form av att kallelsen till fullmäktige sänts ut en dag för sent i förhållande till bestämmelserna i gällande förvaltningsstadga och därmed kan ärendet inte vinna laga kraft.

Kommunstyrelsen beslutar att hänskjuta ärendet 19.5.2021, paragraf 39 till kommunfullmäktige för ny behandling, varvid:

- fullmäktige beslutar teckna avtal om genomförande av projektet under förutsättning att landskapsregeringen beviljar medel i enlighet med förhandsbeskedet
- att kommunstyrelsen befullmäktigas att uppta nödvändiga överbryggande lån för att projektet ska kunna genomföras samt
- att kommundirektören befullmäktigas att underteckna avtal gällande genomförandet av projektet.

Peder Blomsterlund anmälde jäv och avlägsnade sig.

Fullmäktige har godkänt kommunstyrelsens förslag.

3. Thomas Dahlgren har lämnat in ett rättelseyrkande på kommunstyrelsens protokoll nr. 6, av 25.3.2022. Han har yrkat på att hela mötet förklaras ogiltigt och kommunstyrelsens beslut från 25.3.2022 förklaras ogiltiga på grund av att kallelsen getts ut för sent. Enligt honom har kommunstyrelsens ordförande lagt ut en så bristfällig kallelse till mötet på nätet att den måste korrigeras i efterhand. Korrigeringar av olika sort ägde rum kvällen 22.3. och morgonen 23.3. Den sista versionen lades fram först 23.3.2022, detta trots att anslagsdatum inte ändrats. Därmed uppfylls inte kravet att kallelsen ska vara ute 4 dagar innan mötet.

Kommunstyrelsen hänvisar till 52 § och 53 § i förvaltningsstadgan och konstaterar att några krav på publicering av kallelse till styrelsens möte varken finns i förvaltningsstadgan eller kommunallagen. Kommunstyrelsen har 10.2.2022 fattat beslut om att kallelse till kommunstyrelsens möten skall sändas 4 dagar innan mötet, kallelsedagen inräknad. Kallelsen gick ut till ledamöterna 22.3.2022 kl. 16:35 och mötet hölls 25.3.2022. Det finns inga bestämmelser angående publicering av kommunstyrelsens föredragningslista på kommunens anslagstavla. Detta görs dock normalt ändå som en service till kommuninvånarna.

Kommunstyrelsen konstaterar att kallelsen har gått ut i tid samt att det inte finns några bestämmelser gällande publicering av föredragningslistan på kommunens anslagstavla och att rättelseyrkandet därmed lämnas utan åtgärd.

Besvär 1 (ärende 2021/68)

Ändringssökanden har yrkat att beslutet upphävs, att förvaltningsdomstolen utfärdar verkställighetsförbud och att hans rättegångskostnader inklusive handläggningsavgiften ersätts. Som grund för sina yrkanden har han framfört följande:

Beslutet har tillkommit i fel ordning på grund av felaktig kallelse, jäv samt bakgrundsmaterial/avtalsmaterial på främmande språk.

Kallelsen till kommunfullmäktiges möte 19.5.2021 utfärdades av fel person och för sent. Kallelsen borde ha utfärdats av kommunfullmäktiges ordförande senast 5 dagar före mötet och i kallelsen borde det ha nämnts att man skulle fatta beslut om "energiprojektet". Av den formulering som användes fick man uppfattningen att det endast handlade om information. Kallelsen fanns inte heller på kommunens hemsida i enlighet med kommunens förvaltningsstadga, utan dök upp några dagar senare och då bakåtdaterad.

Vid två tillfällen begärdes bordläggning. Första gången var för att kallelsen inte skickats eller skickats för sent eller felaktigt. Röstningen utföll 6 – 3 mot bordläggning. Andra gången var för att inget utskrivet kontrakt för LocalRESprojektet fanns tillgängligt på mötet samt att kontraktet sänts ut för sent samt endast på engelska, 243 sidor. Sju av nio medlemmar erkände på mötet att de inte läst igenom kontraktet. Röstningen utföll 6 – 3 mot bordläggning. Kraven för bordläggning uppfylldes, men noterades inte ens i protokollet.

I protokollet på sidan 14 anges 5.5.2021 som datum för omröstning av jäv när det rätta datumet är 19.5.2021.

Ledamot Pleijel var jävig eftersom han personligen enligt projektbeskrivningen kommer att bli involverad i energiprojektet och bli anställd som projektledare och slutförare av projektet.

Maria Sundberg är gift med Henrik Sundberg som troligen kommer att anlitas för alla grävningsjobb samt bortforsling av sten/jordmassor. Natalie Björk är samboende med Johannes Jansson som äger och driver Kökar Service. Jansson har personligen lagt ner mycket tid i förplaneringen för projektet i energigruppen tillsammans med ledamot Harry Holmström och ledamot Gunnar Sundström och de förväntar sig ersättning för den tiden. Jansson kommer högst troligt att vara delaktig i installationsarbetena samt sköta servicen och underhållet under minst 5 år enligt LR:s bidragskrav. Robin Nylund arbetar för Johannes Jansson och kommer som anställd att arbeta med installationerna.

Som bakgrundsmaterial till avtalet om energiprojektet LocalRES har presenterats en mycket omfattande text på engelska. Fullmäktige har inte haft förmåga att sätta sig in i vad texterna på främmande språk innebär och det strider även i övrigt mot lag att fullmäktige binder upp kommunen på villkor som inte formulerats på svenska.

Besvär 2 (ärende 2022/35)

Ändringssökanden har yrkat att beslutet upphävs och att kommunen ersätter honom alla hans kostnader för besvären.

Kommunens svar till Ålands förvaltningsdomstol 2021

Beredningen av LocalRES är fortsättningsvis bristfällig och missvisande. Beslut tas om på grund av mängder av fel i beslutsprocessen. Kökars kommunstyrelse har i sina beslut från 10.2. paragraf 18 och 27.2. paragraf 33 kommit fram till att kommunstyrelsens svar till domstolen på ändringssökandens yrkande om verkställighetsförbud i ärende 2021/68 inte håller sig till sanningen. Redan detta torde vara information som direkt bör ha sänts till domstolen för att beaktas vid domstolens slutgiltiga beslut i frågan. Hela beredningen av projektet LocalRES är fortfarande fullt av bristfälliga dokument, saknade beslut och centrala bilagor på fel språk. Det är en ologisk helhet med en okänd ansvarsfördelning utan avtal mellan centrala partners. Projektet har visat sig basera sig på en persons ansökningar, inte på kommunens beslut att delta i projektet LocalRES. Kommunens styrelse eller fullmäktige har aldrig gett någon en fullmakt att ansöka om deltagande i LocalRES.

Kommunstyrelse och fullmäktige nekade först till att fel skulle ha begåtts i beslutet paragraf 39 19.5.2021, som ändringssökanden anförde besvär över. Nu har kommunstyrelsen erkänt att fel begicks av fullmäktige gällande det beslutet, vilket framkommer ur kommunstyrelsens beslut 10.2.2022 paragraf 18 och 27.2.2022 paragraf 33, samt att kommunstyrelsens svar till domstolen sommaren 2021 var felaktigt.

Ingen tydlig fullmakt

Det finns inga beslut i kommunens organ att kommunen ska ansöka om att få delta eller delta i LocalRES. Pleijel har lämnat in ansökningen om att Kökar kommun ska delta i LocalRES vid årsskiftet 2019/2020 till huvudparten Cartif/EU som "självtutnämnd projektkoordinator", ca 1,5 år före han valts till

projektkoordinator genom beslut av kommunstyrelsen 16.6.2021 paragraf 85. Cartif har inte kunnat uppvisa att Pleijel skulle ha haft en fullmakt från kommunen att ansöka om att Kökar kommun ska delta i projektet. I kommunens NäringsTrafikInflyttningsnämnd fattades ett beslut om att kommunen inte ska ansöka om att delta i flera projekt (NTI 28.10.2019 paragraf 57). Detta NTI-beslut har inte återtagits i senare beslut 2019/2020. Vid den här tidpunkten stod alla EU-projekt under NTI-nämnden i kommunen. Pleijel har ansökt om medel till LocalRES från landskapsregeringen utan fullmakt från Kökars kommun. Landskapsregeringen har erkänt att de inte kontrollerat om personen som sökt stödet har fullmakt att agera för Kökars kommun.

Brister i beredning och projektdokument

Centrala delar av projektmaterialiet som projektbudgeten är fortfarande inte översatta till svenska. Kommunfullmäktige måste få budgetar och kassa-analyser på svenska så att den förstår de ekonomiska konsekvenserna, behovet av lån och övrig säkerhet för kommunen. De förevisade projektbudgetarna och projektkalkylerna håller inte. Det finns minst 4 olika totala summor och de innehåller delvis olika låneupptagningar. Kassaflödet innehåller t.ex. märkliga oskäligen lönekostnader för 2021 (vilka i sin tur bevisar att projektet redan pågår och kommunen struntar i verkställighetsförbudet). Ett beslut i kommunfullmäktige måste basera sig på en budget eller ett beslut om vilken av de förevisade budgetarna som skall följas. Det måste finnas ett tydligt beslut på vilken summa som skall lånas från bank, om räntor och övriga lånevillkor. Kommunfullmäktige kan inte fatta ett lagligt beslut baserat på en bristfällig beredning och otydligheter i t.ex. budget (löner för 2021) och ospecificerade lån som ska upptas. Projektet saknar även riskanalys.

Beslutet grundar sig på beslut som inte vunnit laga kraft

Kommunfullmäktige hänvisar i sin beredningstext i paragraf 39 till en beredning på kommunstyrelsens möte 27.2. paragraf 33. Kommunstyrelsens beslut har inte vunnit laga kraft eftersom det inlämnats ett rättelseyrkande på grund av fusk med protokollet. Kommunstyrelsens beslut från kommunstyrelsens möte 3 (27.2.) korrigerades vid kommunstyrelsens möte 4 (28.2.) och sedan gjordes ytterligare ett beslut vid kommunstyrelsens möte 5 om att fullmäktige måste göra om beslutet från 28.2. Rättelseyrkandet gällande kommunstyrelsens möte 3 och 4 har behandlats av styrelsen 25.3. och besvär är inlämnade på grund av att styrelsen inte godkänt rättelseyrkandet. Även kommunstyrelsens möte 6 är behäftat med fel och ett rättelseyrkande är inlämnat. Kommunstyrelsen har på sitt möte 5 granskat kommunfullmäktiges beslut från 28.2.2022 och kommit fram till att beslutet/beredningen/protokollet/processen inte följde gällande lag. Styrelsen krävde att kommunfullmäktiges beslut från 28.2.2022 tas upp på nytt med samma beredning, vilket gjordes av kommunfullmäktige 18.3.2022. Det är inlämnat ett rättelseyrkande även vad gäller detta kommunstyrelsens beslut nr 5 då en person som jävade sig vid beslutet om LocalRES 27.2.2022 inte jävade sig vid beslut om LocalRES 10.3.2022. Ändringssökanden förbehåller sig även rätten att åberopa övriga brister som han redan påpekat i sina besvär gällande beslutet 19.5.2021 (t.ex. jäv) och som kommunen fortfarande inte korrigerat.

Kommunen har brutit mot verkställighetsbeslutet

Kommunen har brutit mot verkställighetsbeslutet. Projektbudgeten 2022 innehåller fortsättningsvis löner för de anställda för 2021. Löner som kalkyleras 2022 för arbete som skett under verkställighetsförbudet 2021 är ett bevis för att arbete sker även om den fysiska utbetalningen inte skett. Av de personer som kommunen anställde 16.6.2021 arbetade åtminstone två under 2021 (2022): Projektledaren Eriksson har skapat en film som är publicerad bl.a. på kommunens hemsida. Pleijel har arbetat med översättningar. Byggnadsnämnden har tagit upp LocalRES 10.3.2022. En enkät med frågor som hör till projektet LocalRES har delats ut till alla hushåll på Kökar 2.3.2022. Det är Kökar som är projektägare, huvudansvarig och ensam ansvarig inför EU för projektansökan, ekonomisk resultatredovisning osv. Därmed kan heller inte underleverantörer verkställa arbete i Kökars/LocalRES namn då verkställighetsförbudet gäller. Kommunen har inte följt kravet på verkställighetsförbud enligt domstolens beslut sommaren 2021 (beslut 46/2021) och därför kan man anta att det finns en stor risk för att beteendet upprepas.

Besvär 3 (ärende 2022/35)

Thomas Dahlgren har besvärat sig över kommunstyrelsens beslut 11.5.2022 § 74 och yrkat att Kökars kommunstyrelses möte 25.3.2022 förklaras ogiltigt. Som grund för sitt yrkande har han framfört följande:

Kommunstyrelsen har genom sitt beslut 11.5.2022 § 74 förkastat hans rättelseyrkande utan att lägga fram bevis för att den korrekta versionen av kallelsen skulle ha skickats till ledamöterna 22.3.2022. Styrelseordförande eller dennes representant har satt en felaktig kallelse på nätet som sedan flera gånger ändrats före 23.3.2022. Enligt styrelsens svar på rättelseyrkandet skall enligt Kökars förvaltningsstadga § 52 varje organ själv bestämma om diverse som gäller mötena. I denna paragraf tas inte ställning till när kallelsen skall skickas ut. I § 53 i nämnda stadgar bestäms att kallelsen skall "distribueras på det sätt organet bestämmer". Därtill konstaterar styrelsen att några krav på publiceringar av kallelser inte finns. Kökars kommunstyrelse har 10.2.2022 paragraf 4 beslutat att kallelsen skall skickas ut 4 dagar innan mötet, kallelsedagen inräknat. Kökars kommunstyrelse har inte på något sätt visat att den skickat ut den rätta versionen av kallelse till medlemmarna. Mötet skall förklaras ogiltigt på grund av att styrelsen inte följer sina egna regler.

Ärendets handläggning

Utlåtande 1 (ärende 2021/68)

Kökars kommun har gett ett utlåtande.

Utlåtande 2 (ärende 2022/35) (inkommit 30.6.2022)

Kökars kommun har i sitt utlåtande ansett att besvären bör avslås. Kommunen har framfört följande.

Kommunen bestrider ändringssökandens yrkande att kommunfullmäktiges beslut 18.3.2022, paragraf 39 ska upphävas. Kommunen bestrider ändringssökandens yrkande att kommunstyrelsens möte 25.3.2022 förklaras ogiltigt. Kommunstyrelsen bestrider ändringssökandens yrkande att kommunstyrelsens beslut 11.5.2022 paragraf 74 ska upphävas. Kommunen bestrider ändringssökandens yrkande på ersättning för sina rättegångskostnader och yrkar att ändringssökanden åläggs att ersätta kommunens rättegångskostnader.

Beslutet 18.3.2022 uppfyller tillämpliga formkrav avseende kallelse-, mötes- och protokollförfarande. Beslutet belastas inte av jäv.

Ärendet har beretts av kommunstyrelsen och beslut har fattats baserat på beredning som givit tillräcklig och saklig utredning. De grunder som framförts om brister i projektansökan, brister i ansökan om finansieringsbidrag samt brist på fullmakt saknar relevans för bedömningen av lagenligheten av beslutet då dessa omständigheter hänför sig till tidigare och redan lagenligt och lagakraftvunnet behandlade ärenden.

Kommunfullmäktige avgör om kommunstyrelsens beredning är tillräcklig. Det saknas innehållsmässiga krav på kommunstyrelsens beredning i såväl lag som kommunalinterna föreskrifter. Enligt högsta förvaltningsdomstolens (HFD:s) etablerade rättspraxis hör det till fullmäktiges behörighet att självständigt avgöra huruvida den beredning som presenterats är tillräcklig grund för att fatta beslut i ärendet (se t.ex. HFD 23.1.1997 L 81, HFD 10.5.1999 L 1035, HFD 15.9.1999 L 2499). Denna princip har upprätthållits även i laglighetsövervakningen (se biträdande justitieombudsmannens avgörande 9.8.2017 EOAK/3925/2016 s. 4/5). Kommunallagstiftningen förutsätter alltså endast att ärendet överhuvudtaget beretts, dvs. att det i praktiken har behandlats i kommunstyrelsen. Är fullmäktige missnöjt med beredningen kan fullmäktige besluta att återremittera ärendet till styrelsen. I detta ärende har kommunstyrelsen berett ärendet på sina möten 27.2.2022, § 39, samt 10.3.2022, § 46. Ändringssökanden har inte framfört att styrelsen aktivt skulle ha utelämnat relevant information eller kommit med osanningar. Vad de språkliga och innehållsmässiga brister beträffar som ändringssökanden hänvisat till har det hört till kommunfullmäktiges befogenhet att bestämma huruvida beredningen är godtagbar till dessa delar. Ändringssökanden har inte konkretiserat sina påståenden om brister i budgetar, kalkyler och kostnader.

Lagligheten av beslutet belastas inte av att behandlingen i kommunstyrelsen har varit eller är föremål för ändringssökande gällande förfarandefel avseende jäv, protokolljustering och kallelse. Ett kommunalt beslut kan som huvudregel verkställas även innan det har vunnit laga kraft, i enlighet med 119 § i kommunallagen för landskapet Åland. Enligt samma lags 112 § 1 mom. kan rättelse inte yrkas i beslut som gäller beredning eller verkställighet. Förfarandefel i beredningen kan åberopas som en del av ändringssökande riktat mot fullmäktiges beslut.

Styrelsen kan inom ramen för sin laglighetsövervakning ta initiativ till att rätta fel i det kommunala beslutsfattandet och säkerställa att ett nytt, lagenligt beslut fattas. Denna process kan inledas parallellt med ändringssökandet. Det nya, lagenliga beslutet kan verkställas oberoende av om det tidigare beslutet i ändringssökandet konstateras vara belastat av fel.

Beredning och beslutsfattande före kommunstyrelsens beslut 27.2.2022 paragraf 33 är utan relevans för besvären. Kommunstyrelsens beslut 27.2.2022 paragraf 33 motsvarar till sitt innehåll kommunstyrelsens beslut 10.2.2022 paragraf 18, men i beslutet 27.2.2022 har Peder Blomsterlund anmält sig jävig. Genom beslutet 27.2.2022 har således förfarandefelet i beslutet 10.2.2022 korrigerats och beslutet har således inte belastats av jäv.

Kommunstyrelsens beslut 27.2.2022 paragraf 33 korrigerades genom kommunstyrelsens beslut 28.2.2022 paragraf 39 till den del protokollet 27.2.2022 hade justerats felaktigt beträffande besväransvisning. Kommunstyrelsen valde dock att 10.3.2022 paragraf 46 granska lagligheten av kommunfullmäktiges möte 28.2.2022, inklusive paragraf 31 där kommunfullmäktige fattat beslut om LocalRES. Kommunstyrelsen valde att motsätta sig verkställigheten av kommunfullmäktiges beslut 28.2.2022 paragraf 31 då kallelsetiden för kommunfullmäktiges möte inte hade iakttagits. Därefter återförvisades ärendet till kommunfullmäktige för nytt beslut, baserat på samma beredning som tidigare, dvs. 27.2.2022 paragraf 33.

Efterföljande behandling av ändringssökande är utan relevans för besvären och besvär över kommunstyrelsens beslut 11.5.2022 paragraf 74 saknar grund. Kommunstyrelsen har genom beslut 25.3.2022 paragraf 56 förkastat ändringssökandens rättelseyrkanden angående kommunstyrelsens möten 27.2.2022 och 28.2.2022. Därefter har ändringssökanden yrkat på rättelse av protokoll från mötet 25.3.2022 på den grund att kallelsen till mötet skickats ut för sent. Kommunstyrelsen har genom beslut 11.5.2022 paragraf 74 förkastat rättelseyrkandet om kallelsetid. Ändringssökandens kommunalbesvär över beslut 11.5.2022 paragraf 74 bör behandlas som en del av ärendet 2022/35 vid ÅFD. Både rättelseyrkandena avseende kommunstyrelsens möten 27.2.2022 och 28.2.2022 samt rättelseyrkandet avseende kommunstyrelsens protokoll 25.3.2022 och kommunstyrelsens möte 11.5.2022 saknar betydelse för bedömningen av lagligheten av beslutet. Kommunalbesvären över kommunstyrelsens beslut 11.5.2022 paragraf 74 saknar även i sig grund då kallelsen har delgetts tillbörlig personkrets fyra dagar före utsatt mötesdag, kallelsedagen inräknad. Varken i lagstiftningen eller i förvaltningsstadgan finns krav på särskilt tillkännagivande till allmänheten av kallelse till kommunstyrelsens möten.

Verkställigheten av kommunstyrelsens beslut har kunnat fortsätta enligt huvudregeln i 119 § kommunallagen för landskapet Åland då eventuell inverkan av mötenas förfarandefel kunnat klandras genom besvär mot det beslut som fattats i kommunfullmäktige baserat på beredningen.

Ändringssökanden har även inlämnat rättelseyrkande angående påstått jäv vid kommunstyrelsens beslut 10.3.2022 paragraf 46. Peder Blomsterlund hade jävat sig i kommunstyrelsens beslut 27.2.2022 paragraf 33 på grund av sitt förhållande till i projektet LocalRES involverade personer. I beslutet 10.3.2022 paragraf 46 behandlades inte LocalRES utan endast formfelen vid kommunstyrelsens möten 27.2.2022 och 28.2.2022 samt kommunfullmäktiges möte 28.2.2022, varför Blomsterlund inte kunnat vara jävig i beslutet 10.3.2022 paragraf 46 på grund av sitt förhållande till LocalRES-projektet. Beslutet om LocalRES i kommunfullmäktige grundade sig i sak på beredningen i kommunstyrelsen 27.2.2022 då Blomsterlund jävat sig.

Christian Pleijel har genom kommunstyrelsens beslut 26.8.2019 paragraf 74 och 12.1.2021 paragraf 7 bemyndigats att företräda kommunen i energiprojekt, däribland LocalRES. Oavsett detta utgör den löpande hanteringen av kommunens energiprojekt inte föremål för beslutet eller dess beredning i vilken ändring nu söks. Likaså utgör de av ändringssökanden påtalade ”brister i hela projektet” eller ”fel i ansökningsfasen” inte beredning av det aktuella beslutet.

Helheten av beslutsfattande som föregått beslutet påverkar inte beslutets lagenlighet i större utsträckning än till den del beslutsfattandet gäller beslutet eller dess beredning. NäringsTrafikInflyttningsnämndens (NTI-nämndens) beslut 28.10.2019 avsåg inte LocalRES-projektet. Senare beslut av överliggande beslutsfattande organ inom kommunen har företrädare framom eventuella äldre beslut på nämndenivå. En pågående domstolsprocess avseende ett tidigare beslut inom kommunalförvaltningen i samma ärende påverkar inte lagenligheten av ett nytt beslut genom vilket det gamla har ersatts inom ramen för den kommunala laglighetsövervakningen.

Det saknas grund för ersättning av den ändringssökandes rättegångskostnader. Inga sådana omständigheter existerar som skulle motivera ett fränsteg från huvudregeln att vardera parten står för sina egna rättegångskostnader. Domstolen ska ta ställning till huruvida den ändringssökandes yrkanden eventuellt utgör sådana uppenbart ogrundade yrkande enligt 95 § 3 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden som skulle motivera att ändringssökanden åläggs att helt eller delvis ersätta kommunens rättegångskostnader i detta ärende.

Komplettering nr 1 av utlåtande 2 (inkommit 8.7.2022)

Kökars kommun har kompletterat sitt utlåtande enbart beträffande verkställigheten.

Bemötande (inkommit 18.7.2022)

Ändringssökanden har i sitt bemötande framfört följande:

Kommunens svar inkom inte inom utsatt tidsfrist så det ska överhuvudtaget inte beaktas.

Kommunens beslutsfattande gällande LocalRES är speciellt inom styrelsen år 2022 en enda röra.

De två bilagor som kommunen inlämnat och som tagits fram av Flexens 25.5.2022 har inte behandlats någonstans i kommunen utan de är efterhandskonstruktioner. Varken kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen har tagit del av dessa dokument innan beslut gjorts 2021 eller 2022.

Kommunstyrelsen har inte behandlat kommunens svar till ÅFD utan endast befullmäktigat advokaten och kommundirektören att underteckna svaret. Enligt kommunens beslut från våren 2020 har styrelsen ansvar för kommunens EU-projekt.

Det vore ansvarslost att ta risken med att starta ett projekt på 1,2 miljoner utan klara avtal om ansvarsfördelning och utan avtalsutkast.

Christian Pleijels jäv kvarstår. Han har inte på förhand fått kommunens godkännande och han har inte beviljats fullmakt. Trots detta sökte han som privatperson EU-projekt och söker sedan tjänsterna i projektet och får ut lön. Han anställdes av Kökars styrelse i projektet LocalRES i juni 2021. Han är fortfarande sommaren 2022 anställd i projektet.

Komplettering nr 1 av bemötande (inkommit 12.8.2022)

Ändringssökanden har kompletterat sitt bemötande och framfört följande.

Kommunen har inte framfört några bevis på att kommunen varje månad skulle förlora 15 000 euro av den löpande projektförfinansieringen. Det finns ingen skillnad mellan den totala slutsumman våren 2021 och våren 2022. Detta måste betyda att EU retroaktivt betalar ut hela beloppet då det är spenderat. Den påstådda förlusten finns inte dokumenterad i något beslutsdokument. Med beaktande av tidigare erfarenheter i kommunens EU-projekt Coast4Us och BalticWings är det klart att EU-projektförfinansiering inte är beroende av försenad start eller stopp under projektets gång. All information i bilagorna om lån är mycket diffusa. Det är inte klart vilken lånesumma det gäller, vad som är lånetiden, vilka räntor som kan godkännas, hur man tänker sig avbetalningar osv. Den påstådda "absoluta deadlinen" hösten 2022 för start av projektet finns inte dokumenterat i beslutsunderlaget.

Ändringssökanden hävdar fortsättningsvis såsom i sina besvär i juni 2021 och 2022 att jäv föreligger. Enligt bilaga till kommunstyrelsens beslut 16.6.2021 paragraf 85 är Christian Pleijel anställd av kommunen som biträdande projektledare. Han har själv sagt att han arbetat i projektet hösten 2021 bl.a. med att översätta valda delar av projektdokument. Pleijel deltog i kommunfullmäktiges möte 18.3.2022 samt fungerade som protokolljusterare och han jävade sig inte vid beslut om att kommunen skall delta i LocalRES trots att han hade anställning i projektet.

Komplettering nr 2 av utlåtande 2 (inkommit 28.9.2022)

Kökars kommun har på begäran kompletterat sitt utlåtande beträffande besvärsgrunder att det inte framgår av beslutet vilken summa som ska lånas och på vilka villkor samt beträffande eventuella andra beslut om överbryggande lån. Kommunen har framfört följande.

Kommunfullmäktiges beslut om att befullmäktiga kommunstyrelsen att ”uppta nödvändiga överbryggande lån för att projektet ska kunna genomföras” utgör ett beslut om projektbaserad budgetram/finansieringskalkyl som särskilt inkluderar ramar för extern lånefinansiering. Beslutet ger kommunstyrelsen befogenhet att inom de fastställda ramarna, som uttryckligen framgår av beslutets bilage/beredningsmaterial (Flexens budget samt kassaflödes- och finansieringsanalys mars 2021, Flexens budget samt kassaflödes- och finansieringsanalys februari 2022), utreda till vilket belopp och på vilka villkor kommunen eventuellt behöver uppta extern lånefinansiering för att möjliggöra förverkligandet av projektet.

Projektet har utformats så att den slutliga projektbudgeten och tidsplanen endast kan fastställas efter att upphandlingsprocessen har slutförts, vilket medför inneboende osäkerhet i projektet och begränsar kommunens möjligheter att i detta skede ta ställning till det faktiska och konkreta behovet av överbryggande finansiering. Mot bakgrund av detta utgör beslutet ett tillräckligt precist och motiverat beslut om ramarna för att kunna ta frågan om överbryggande finansiering vidare jämsides med projektets utveckling som helhet.

Beslutet utgör till denna del ett under budgetåret fortlöpande beslut av kommunfullmäktige om ramarna för ett eventuellt projektbaserat finansieringsbehov. Denna typ av beslut faller in under 97 § i kommunens förvaltningsstadga som gäller under ett budgetår fortlöpande (ändrings)beslut avseende budget. De budgeterade ramarna är 150 000 euro, vilket framkommer i Flexens budget samt kassaflödes- och finansieringsanalys februari 2022, som varit underlag för beslutet. I 48 § punkt 5 underpunkt a i kommunens förvaltningsstadga anges att kommunstyrelsen ska ”uppta lån i enlighet med i finansieringskalkylen fastställt årligt belopp samt godkänna de lånevillkor som följer”.

Beslutet innebär inte att kommunstyrelsen fritt kan uppta extern lånefinansiering utan att jämföra gällande förutsättningar och det underlag baserat på vilket beslutet fattades. Beslutet ger konkreta ramar och tillräcklig styrning för kommunstyrelsen att vidare utreda storlek och övriga villkor av lån och sedan ta ställning till huruvida behovet och villkoren motsvarar ramarna som fastställts av kommunfullmäktige och således faller inom kommunstyrelsens befogenhet.

Varken kommunstyrelsen eller kommunfullmäktige har behandlat frågan om överbryggande finansiering efter att beslutet fattades.

Komplettering nr 2 av bemötande (inkommit 7.11.2022)

Ändringssökanden har ytterligare kompletterat sitt bemötande och framfört följande.

Projektet är på 1,2 miljoner. Fullmäktige kan inte ge en öppen fullmakt till styrelsen att teckna ”behövliga lån”. Kommunstyrelsen bör förbereda lån genom att besluta om summa och vara tydlig till vad och när kapitalet används samt förhandla med en bank om räntor och amorteringar. Den här typen av information finns inte någonstans i de dokument styrelsen berett för fullmäktige i detta ärende. Just på grund av den stora osäkerheten i projektet bör fullmäktige fatta beslut om kommunens lån. Budgeten måste räknas om så att den avspeglar projektets nuvarande verklighet i och med att projektet inte startat 05/2021. Orsaken till att lån fortfarande inte behövts är att projektet ännu inte startat. Information eller bilagor som tagits fram efter att styrelsen fattat sitt beredande beslut våren 2022 kan inte beaktas i ärendet eftersom varken kommunfullmäktige eller kommunstyrelsen har tagit del av dessa dokument innan beslut i februari – mars 2022.

Specificering av rättegångskostnader

Ändringssökanden har beretts tillfälle att komplettera sina besvär genom att specificera rättegångskostnadernas belopp och grunderna för beloppet i enlighet med 98 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden. Ändringssökanden har inte inkommit med komplettering inom den givna tidsfristen.

Verkställighetsförbud 1 (ärende 2021/68)

Ändringssökanden har i sina besvär 1 (ärende 2021/68) yrkat att förvaltningsdomstolen förbjuder verkställande av beslutet tills ärendet är avgjort med laga kraft. Som grund för sitt yrkande har han framfört att såvida kommunen tillåts fortsätta med projektet på de premisser som nu är aktuella uppkommer en oåterkallelig situation i form av ansträngd ekonomi då kommunen på grund av projektet belastas av betydande kostnader och då kommunen sannolikt behöver skuldsätta sig. Mot bakgrund av förfarandefelen i form av felaktig kallelse och jäv så bör verkställighetsförbud utfärdas. Det finns en stor risk för att kommunen går vidare och skriver under avtal irreversibelt trots att det inte finns något slutligt beslut.

Förvaltningsdomstolen har i sitt beslut 46/2021 bestämt att det överklagade beslutet inte får verkställas innan ärendet avgjorts med laga kraft eller något annat härom förordnas, dock så att förbudet inte innefattar temporära avtalsarrangemang under denna tid.

Verkställighetsförbud 2 (ärende 2022/35)

Ändringssökanden har yrkat att förvaltningsdomstolen förbjuder verkställande av beslutet tills ärendet är avgjort med laga kraft. Han har även yrkat att verkställigheten förbjuds med hot om vite om ca 120 000 euro (ca 10 % av projektsumman) eller så högt som domstolen finner skäligt. Som grund för sitt

yrkande har han framfört att kommunen brutit mot domstolens tidigare verkställighetsbeslut (beslut 46/2021) och att det finns risk för att detta upprepas.

Förvaltningsdomstolen har i sitt beslut 60/2022 avslagit ändringssökandens yrkande på verkställighetsförbud i ärende 2022/35.

Förvaltningsdomstolens avgörande

Förvaltningsdomstolen avvisar utan prövning besvären angående kommunfullmäktiges beslut 19.5.2021, paragraf 39. Förvaltningsdomstolen avvisar utan prövning ändringssökandens yrkande om ersättning av rättegångskostnader beträffande besvären angående kommunfullmäktiges beslut 19.5.2021, paragraf 39.

Förvaltningsdomstolen avslår besvären angående kommunfullmäktiges beslut 18.3.2022, paragraf 39. Förvaltningsdomstolen avslår ändringssökandens yrkande om ersättning av rättegångskostnader beträffande besvären angående kommunfullmäktiges beslut 18.3.2022, paragraf 39. Förvaltningsdomstolen avslår kommunens yrkande om ersättning av rättegångskostnader beträffande besvären angående kommunfullmäktiges beslut 18.3.2022, paragraf 39.

Förvaltningsdomstolen avvisar utan prövning besvären angående kommunstyrelsens beslut 11.5.2022 paragraf 74. Förvaltningsdomstolen avslår ändringssökandens yrkande om ersättning av rättegångskostnader beträffande besvären angående kommunstyrelsens beslut 11.5.2022 paragraf 74.

Skälen till förvaltningsdomstolens avgörande

Bestämmelser

I 43 § 1 mom. kommunallagen för landskapet Åland (kommunallagen) stadgas följande:

En ledamot i fullmäktige får inte delta i handläggningen av ett ärende som personligen rör ledamoten själv, ledamotens make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående.

I samma lags 50 § stadgas följande:

För ledamot i styrelsen gäller de jävsregler som finns i förvaltningslagen för landskapet Åland.

I samma lags 111 § stadgas följande:

Beslut som fattats av fullmäktige eller det organ som utövar beslutanderätt i ett kommunalförbund samt beslut som kommunstyrelsen eller en nämnd fattat med anledning av ett rättelseyrkande överklagas hos Ålands förvaltningsdomstol genom kommunalbesvär.

Ett beslut får överklagas genom kommunalbesvär på den grunden att

- 1) beslutet tillkommit i felaktig ordning,
- 2) den myndighet som fattat beslutet har överskridit sina befogenheter eller
- 3) beslutet annars strider mot lag.

I samma lags 112 § 1 mom. stadgas följande:

Rättelse får inte yrkas i och kommunalbesvär får inte anföras över beslut som endast gäller beredning eller verkställighet.

I samma lags 119 § stadgas följande:

Ett beslut kan verkställas innan det vunnit laga kraft. Verkställigheten får dock inte inledas om rättelseyrkande eller ändringssökande skulle förlora sitt syfte till följd av verkställigheten eller om det organ som behandlar rättelseyrkanden eller besvärsmyndigheten förbjuder verkställigheten.

I 24 § förvaltningslagen för landskapet Åland stadgas följande:

En tjänsteman får inte delta i eller närvara vid behandlingen av ett ärende, om han eller hon är jävig. Bestämmelserna om jäv för tjänstemän gäller också ledamöter i ett kollegialt organ och andra som deltar i behandlingen av ett ärende samt den som förrättar inspektion.

En tjänsteman är jävig

- 1) om saken angår tjänstemannen själv, tjänstemannens make, sambo, föräldrar, barn eller syskon eller någon annan närstående,
- 2) om ärendets utgång kan väntas medföra synnerlig nytta eller skada för tjänstemannen själv eller någon närstående,
- 3) om tjänstemannen eller någon närstående är ställföreträdare för den som saken angår eller för någon som kan vänta synnerlig nytta eller skada av ärendets utgång,
- 4) om ärendet har väckts hos myndigheten genom överklagande eller på grund av tillsyn över en annan myndighet och tjänstemannen tidigare hos den andra myndigheten har deltagit i den slutliga handläggningen av ett ärende som rör saken,
- 5) om tjänstemannen har fört talan som ombud eller mot ersättning biträtt någon i saken eller
- 6) om det finns någon annan omständighet som är ägnad att rubba förtroendet för tjänstemannens opartiskhet i ärendet.

Jäv enligt 2 mom. 3 punkten föreligger inte om ärendet rör en sammanslutning och tjänstemannen tillhör styrelsen eller annat förvaltande organ hos sammanslutningen och tjänstemannen där representerar myndigheten.

Från jäv kan bortses när frågan om opartiskhet uppenbart saknar betydelse.

I samma lags 39 § 1 mom. 3 punkten stadgas följande:

Av ett skriftligt beslut skall tydligt framgå motiveringen för beslutet och en specificerad uppgift om vad en part är berättigad eller förpliktad till eller hur ärendet annars har avgjorts.

I 81 § 2 mom. lagen om rättegång i förvaltningsärenden stadgas följande:

Domstolen ska avvisa besvären, om

- 1) domstolen inte är behörig att pröva besvären,
- 2) det inte är fråga om ett överklagbart beslut,
- 3) överklagande genom besvär har förbjudits i lag,
- 4) ändringssökanden inte har besvärsrätt,
- 5) besvären inte har anförts inom föreskriven tid,
- 6) det kvarstår brister i besvären, trots att ändringssökanden har getts tillfälle att komplettera dem, eller
- 7) det finns något annat motsvarande skäl till att avvisa besvären.

I samma lags 95 § stadgas följande:

En delaktig i rättegången är skyldig att helt eller delvis ersätta en annan delaktigs rättegångskostnader, om det särskilt med beaktande av avgörandet i ärendet är oskäligt att denne själv ska stå för sina rättegångskostnader.

När ersättningsskyldighetens skälighet bedöms kan hänsyn dessutom tas till ärendets rättsliga oklarhet, de delaktigas egna åtgärder och ärendets betydelse för parten.

En enskild part får med avvikelse från 1 och 2 mom. åläggas att ersätta en myndighets rättegångskostnader endast om den enskilda parten har framställt ett uppenbart ogrundat yrkande.

I samma lags 98 § 1 mom. stadgas följande:

Ersättning på rättegångskostnader ska yrkas innan förvaltningsdomstolen fattar beslut i huvudsaken. I yrkandet ska rättegångskostnadernas belopp och grunderna för beloppet specificeras.

I 4 kap. 1 § domstolslagen stadgas följande:

Förvaltningsdomstolen behandlar och avgör de förvaltningsrättsliga besvär, förvaltningstvistemål och andra ärenden som enligt lagen om rättegång i förvaltningsärenden eller någon annan lag hör till en förvaltningsdomstols behörighet.

Inkommen utredning och domstolens prövning

Kommunfullmäktiges beslut 19.5.2021, paragraf 39 (ärende 2021/68)

Huvudsak

Kommunfullmäktige har på sitt möte 18.3.2022, paragraf 39, behandlat på nytt det ärende som dess beslut 19.5.2021, paragraf 39, gäller och fattat ett nytt beslut i ärendet. Kommunfullmäktige har motiverat sitt förfarande med att ett formellt fel begåtts i form av att kallelsen till fullmäktige sänts ut en dag för sent i förhållande till bestämmelserna i gällande förvaltningsstadga. Det har alltså begåtts ett fel i förfarandet då beslutet 19.5.2021 fattades. En ny behandling i enlighet med 45 § 1 mom. förvaltningslagen för landskapet Åland innebär, att myndigheten undanröjer sitt felaktiga beslut och avgör ärendet på nytt. Eftersom det tidigare beslutet undanröjts, kvarstår inget beslut 19.5.2021, paragraf 39, som kunde vara föremål för ändringssökande. Rättsliga förutsättningar för rättegång i förvaltningsdomstolen saknas i nuläget och förvaltningsdomstolen ska därför avvisa besvären utan prövning.

Rättegångskostnader

Ändringssökanden har beretts tillfälle att komplettera sina besvär genom att specificera rättegångskostnadernas belopp och grunderna för beloppet. Ändringssökanden har inte inkommit med komplettering inom tidsfristen. Eftersom det kvarstår brister i besvären till denna del, trots att ändringssökanden har getts tillfälle att komplettera dem, ska domstolen avvisa hans yrkande om ersättning av rättegångskostnader utan prövning i enlighet med 81 § 2 mom. 6 punkten i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Den rättegångsavgift som ändringssökanden påförs i samband med nu aktuellt beslut gäller enbart ärende 2022/35.

Kommunfullmäktige i Kökar 18.3.2022, paragraf 39 (ärende 2022/35)

Huvudsak

I ärendet är det fråga om huruvida kommunfullmäktiges beslut 18.3.2022 paragraf 39 belastas av någon lagstridighet enligt 111 § 2 mom. kommunallagen för landskapet Åland på de grunder som ändringssökanden framfört.

Domstolen konstaterar som en allmän utgångspunkt att föremål för prövning är huruvida kommunfullmäktiges beslut 18.3.2022 paragraf 39 belastas av någon lagstridighet. Således saknar eventuella fel som begåtts i samband med kommunfullmäktiges beslut 19.5.2021 paragraf 39 samt besvärsprocessen angående det beslutet betydelse gällande prövning av besvär riktade mot kommunfullmäktiges beslut 18.3.2022 paragraf 39. Likaledes saknar existensen och omfattningen av tidigare fullmakt för projektansökan betydelse gällande prövning av besvär riktade mot kommunfullmäktiges beslut 18.3.2022 paragraf 39. Det saknar även betydelse huruvida kommunen brutit mot verkställighetsbeslutet 46/2021, eftersom kommunens förfarande beträffande ett

tidigare verkställighetsbeslut inte är föremål för prövning i det aktuella ärendet.

Ändringssökanden har anfört att kommunens svar inte har kommit inom utsatt tidsfrist så det ska överhuvudtaget inte beaktas. Domstolen konstaterar att kommunens utlåtande i det aktuella ärendet inkommit till domstolen inom den utsatta tidsfristen, 30.6.2022. Denna omständighet saknar i och för sig betydelse eftersom domstolen inte hade utsatt en sådan tidsfrist att inlagan inte skulle beaktas för det fall att den skulle ha inlämnats för sent.

Har beslutet tillkommit i felaktig ordning (111 § 2 mom. 1 punkten kommunallagen för landskapet Åland)?

Ändringssökanden har anfört att beslutet grundar sig på sådana kommunstyrelsebeslut som inte vunnit laga kraft. De separata besvär över kommunstyrelsens beslut 11.5.2022 som ändringssökanden hänvisat till handläggs separat i domstolens beslut. För tydlighetens skull konstaterar domstolen att enligt 112 § 1 mom. kommunallagen får rättelse inte yrkas i och kommunalbesvär inte anföras över beslut som endast gäller beredning eller verkställighet. Då domstolen prövar besvär över sådant beslut som kan överklagas genom besvär, kan domstolen dock pröva huruvida beredningen av det överklagade beslutet belastas av någon sådan lagstridighet som medför att även det överklagade beslutet belastas av lagstridighet.

Kommunstyrelsen har fattat flera beslut om beredningen av LocalRES-ärendet för kommunfullmäktiges behandling. De beslut som fattats 27.2.2022 och 28.2.2022 saknar betydelse i detta ärende, eftersom det beslut som varit underlag för det överklagade beslutet fattades 10.3.2022. Det överklagade beslutet har inte heller tillkommit i fel ordning på den grund att rättelseyrkande framförts angående kommunstyrelsens beslut 10.3.2022. Då kommunstyrelsens beslut enbart gäller beredning är det irrelevant för förvaltningsdomstolens behandling huruvida rättelse yrkats i kommunstyrelsens beslut.

Ändringssökanden har anfört att en person som jävade sig vid beslutet om LocalRES 27.2.2022 i kommunstyrelsen inte jävade sig vid beslut om LocalRES 10.3.2022 i kommunstyrelsen. Utgångspunkten för bestämmande av jäv är enligt 24 § 1 mom. förvaltningslagen för landskapet Åland att en tjänsteman inte får delta i eller närvara vid behandlingen av ett ärende om han eller hon är jävig. Bestämmelsen innehåller inte några undantag t.ex. beträffande behandling av uteslutande formell karaktär. Om någon konstaterats jävig i förhållande till ett ärende är alltså utgångspunkten att jäv gäller även då ärendet behandlas endast vad gäller formella frågeställningar. Kommunstyrelsens beslut 10.3.2022 paragraf 46 belastas således av jäv på grund av att jävige Blomsterlund deltagit i behandlingen. Dock kan enligt samma lags 24 § 4 mom. från jäv bortses när frågan om opartiskhet uppenbart saknar betydelse. Kommunstyrelsen har i sitt beslut 10.3.2022 paragraf 46 enbart behandlat LocalRES-ärendet på nytt formellt, på grund av tidigare formfel. Domstolen finner att frågan om opartiskhet uppenbart saknat betydelse i kommunstyrelsens beslut 10.3.2022 paragraf 46 eftersom beslutet inte inneburit någon prövning i sak av ärendet. Under de rådande omständigheterna kan från jävet bortses. Således belastas inte heller kommunfullmäktiges beslut 18.3.2022 paragraf 39

av formfel på den grund att beredningen skulle belastas av jäv.

I rikets kommunallagstiftning gäller s.k. preklusion, dvs. efter utgången av tiden för anförande av kommunalbesvär kan nya besvärsgrunder inte anföras. Det har fastställts i högsta förvaltningsdomstolens (härefter HFD) rättspraxis att när besvär anföras med stöd av 111 § 2 mom. i kommunallagen för landskapet Åland kan nya besvärsgrunder inte anföras efter utgången av den i 114 § i samma lag föreskrivna tiden för anförande av kommunalbesvär (HFD 1.10.2013 L 3118). Preklusion gäller således även i handläggande av kommunalbesvär med stöd av kommunallagen för landskapet Åland trots att den lagen inte innehåller någon uttrycklig bestämmelse om preklusion. Rikets lagstiftning innehåller inte en särskild bestämmelse om preklusion beträffande besvärsmotiveringar, dvs. de faktiska omständigheter som ändringssökanden framför som bevis för besvärsgrunderna. I rättspraxis gällande rikets kommunallagstiftning har dock fastställts att nya besvärsmotiveringar inte kan anföras efter den i lag föreskrivna tiden för anförande av kommunalbesvär (HFD 1963 I 14). Med beaktande av motiveringarna i beslutet HFD 1.10.2013 L 3118 finner domstolen att preklusion angående motiveringar även gäller i handläggande av kommunalbesvär med stöd av kommunallagen för landskapet Åland. Ändringssökanden har efter besvärstidens utgång gjort gällande i sitt bemötande att Christian Pleijel är jävig, samt i sina besvär förbehållit sig rätten att åberopa övriga brister som t.ex. jäv. Jävsinvändningen angående Pleijel saknar betydelse i detta ärende, eftersom denna motivering inte anförts under den i lag föreskrivna tiden för anförande av kommunalbesvär. Förbehållet beträffande nya besvärsmotiveringar saknar betydelse i detta ärende, eftersom endast ett allmänt förbehåll beträffande besvärsmotivering inte innebär anförande av besvärsmotivering. Således lämnas dessa besvärsmotiveringar utan prövning såsom för sent anförda.

Om det inträffat fel i förfarandet då ett beslut av kommunfullmäktige beretts, kan ett beslut upphävas på den grunden att det tillkommit i felaktig ordning, om den grunden åberopas. Däremot hör det i allmänhet till kommunfullmäktiges befogenheter att avgöra huruvida beredningen i ett visst ärende utgjort ett innehållsmässigt tillräckligt underlag för beslut. I detta ärende har kommunfullmäktige avgjort att beredningen utgjort tillräcklig grund för fullmäktiges beslut. Eventuella innehållsmässiga brister i beredningen så som eventuella brister i kalkyler och budgetar kan således inte vara grund för upphävande av det aktuella beslutet.

Enligt 36 § 1 mom. självstyrelselagen för Åland är ämbetsspråket i kommunalförvaltningen svenska. Således skulle det vara lagstridigt att t.ex. uppsätta protokoll över kommunstyrelsens möten på annat språk i stället för svenska. Det att en del av beredningsmaterialet varit på engelska utgör däremot enligt domstolens bedömning inte ett fel i förfarandet utan är en fråga om beredningens innehåll. En myndighet kan i sitt beredningsarbete använda det språk som bäst lämpar sig för det aktuella ärendet. Det lämpliga språket och ledamöternas förståelse av det hör till kommunfullmäktiges prövningsrätt. Kommunfullmäktige har således kunnat pröva att beredningen varit tillräcklig även till den del som den berör materialets språk.

Har den myndighet som fattat beslutet överskridit sina befogenheter (111 § 2 mom. 2 punkten kommunallagen för landskapet Åland)?

Enligt 6 § 1 mom. kommunallagen för landskapet Åland utövas kommunens beslutanderätt av fullmäktige. Kommunfullmäktige har således kunnat fatta ett beslut om deltagande i LocalRES oavsett eventuella tidigare beslut på nämndenivå angående deltagande i EU-projekt.

Ändringssökanden har i sitt svar anfört att fullmäktige inte kan ge en öppen fullmakt till styrelsen att teckna ”behövliga lån” samt att på grund av den stora osäkerheten i projektet bör fullmäktige fatta beslut om kommunens lån. Dessa motiveringar saknar betydelse i ärendet på grund av den preklusion som beskrivits ovan och som gäller anförande av nya besvärsmotiveringar efter besvärstidens utgång.

Strider beslutet annars mot lag (111 § 2 mom. 3 punkten kommunallagen för landskapet Åland)?

Det har anförts i besvären att det måste finnas ett tydligt beslut på vilken summa som skall lånas från bank, om räntor och övriga lånevillkor samt att kommunstyrelsen inte kan fatta ett lagligt beslut gällande ospecificerade lån som ska upptas.

Enligt 39 § 1 mom. 3 punkten förvaltningslagen för landskapet Åland skall av ett skriftligt beslut tydligt framgå en specificerad uppgift om hur ärendet har avgjorts. Av det överklagade beslutet framgår att fullmäktige beslutat teckna avtal om genomförande av projektet under förutsättning att landskapsregeringen beviljar medel i enlighet med förhandsbeskedet samt att kommundirektören befullmäktigats att underteckna nämnda avtal. Det framgår även att kommunstyrelsen befullmäktigats att uppta nödvändiga överbryggande lån för att projektet ska kunna genomföras.

Enligt 48 § 5 avsnittet a punkten i förvaltningsstadgan för Kökars kommun skall kommunstyrelsen uppta lån i enlighet med i finansieringskalkylen fastställt årligt belopp samt godkänna de lånevillkor som följer. Eftersom kommunfullmäktige delegerat till kommunstyrelsen befogenheter att godkänna lånevillkor är det överklagade beslutet inte otydligt eller ospecificerat på den grund att lånevillkoren inte framgår. Av begreppet överbryggande lån framgår även tillräckligt tydligt att det är fråga om kortfristiga lån avsedda att trygga likviditet före utbetalning till kommunen av projektfinansiering. I det underlag som funnits för det överklagade beslutet (Flexens budget samt kassaflödes- och finansieringsanalys februari 2022) framkommer det med tillräcklig tydlighet vilka som är de ekonomiska ramarna för projektet. Underlaget utgör även finansieringskalkyl för låntagningen, varför beslutet även är tillräckligt tydligt och specificerat till den del som det gäller ramarna för eventuellt lånebelopp. Det överklagade beslutet är således inte otydligt eller ospecificerat på den grund att lånebeloppet inte framgår av beslutet.

Sammanfattning

På ovannämnda grunder har beslutet inte tillkommit i felaktig ordning, den myndighet som fattat beslutet har inte överskridit sina befogenheter och beslutet strider inte heller annars mot lag. Förvaltningsdomstolen ska därför avslå besvären.

Rättegångskostnader

Med beaktande av avgörandet i ärendet är det inte oskäligt att Dahlgren själv får bära sina rättegångskostnader. Dahlgrens yrkande på ersättning för rättegångskostnader avslås därmed.

Enligt 95 § 3 mom. lagen om rättegång i förvaltningsärenden får en enskild part åläggas att ersätta en myndighets rättegångskostnader endast om den enskilda parten har framställt ett uppenbart ogrundat yrkande. I HFD:s praxis har ett yrkande funnits vara uppenbart ogrundat då ändringssökanden medvetet hade försökt ge en på väsentliga punkter oriktig bild av omständigheterna (HFD 2017:134). Likaså har ett yrkande funnits vara uppenbart ogrundat då ändringssökandens yrkande i kommunalbesvär inte grundat sig på det överklagade beslutets lagstridighet utan på andra omständigheter (HFD 25.4.2008 L 944). Med beaktande av det som ovan framförts finner domstolen inte att Dahlgrens yrkanden skulle varit uppenbart ogrundade på ett sådant sätt att han kunde åläggas att ersätta kommunens rättegångskostnader. Kommunens yrkande på ersättning för rättegångskostnader avslås därmed.

Kommunstyrelsen i Kökar 11.5.2022, paragraf 74

Huvudsak

Ändringssökanden har i sina besvär yrkat, att Kökars kommunstyrelses möte 25.3.2022 förklaras ogiltigt. Att förklara ett möte ogiltigt hör inte till förvaltningsdomstolens rättskipningsuppgifter enligt 4 kap. 1 § i domstolslagen. Då domstolen inte är behörig att pröva besvären, ska den enligt 81 § 2 mom. 1 punkten i lagen om rättegång i förvaltningsdomstolen avvisa besvären utan prövning.

Dahlgren har yrkat rättelse i ett beslut av kommunstyrelsen som endast gällt beredning. Trots att besvärsförbud enligt 112 § 1 i mom. kommunallagen råder vad gäller ett sådant beslut har kommunstyrelsen ändå fattat ett beslut om att rättelseyrkandet ska lämnas utan åtgärd efter att ha motiverat varför så skall ske. Över detta beslut har Dahlgren sedan anfört besvär. Då det ursprungliga beslutet endast gällt beredning och besvärsförbud varit gällande så ska förvaltningsdomstolen avvisa Dahlgrens besvär, som gällt det beslut som kommunstyrelsen fattat med anledning av Dahlgrens rättelseyrkande. Domstolen ska således avvisa besvären utan prövning även enligt 81 § 2 mom. 3 punkten i lagen om rättegång i förvaltningsärenden.

Rättegångskostnader

Med beaktande av avgörandet i ärendet är det inte oskäligt att Dahlgren själv får bära sina rättegångskostnader. Yrkandet på ersättning för rättegångskostnader avslås därmed.

Tillämpade rättsnormer

I motiveringen nämnda bestämmelser samt 9 § i kommunallagen för landskapet Åland samt 1 § 2 mom. i förvaltningslagen för landskapet Åland samt 40 § och 45 § i lagen om rättegång i förvaltningsärenden

Att söka ändring

Ändring i detta beslut får sökas genom besvär hos högsta förvaltningsdomstolen, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Besvärsskriften ska inlämnas till högsta förvaltningsdomstolen. Besvärsanvisning medföljer som bilaga (Kommunalbesvär 01.20).

Meddelande om rättegångsavgift 01.22

Sammansättning

Irina Wikström
ordförande

Kristina Fagerlund
ledamot

Laura Karppinen
ledamot, föredragande

Beslutet expedieras av

Laura Karppinen
föredragande ledamot

Kopians riktighet bekrävas.
Mariehamn 3/4 2023
Inger Simon

Distribution

Beslut mot mottagningsbevis

Thomas Dahlgren, rättegångsavgift 270 euro (gäller enbart ärende 2022/35)

Avskrift

Kökars kommun

Kommunstyrelsen i Kökar; beslutet ska utan dröjsmål anslås enligt vad som föreskrivs i 118 § i kommunallagen för landskapet Åland.

För kännedom

Advokat Jorunn Skogberg i egenskap av biträde för Kökars kommun

Kökars kommun
Kommunstyrelsen
2022-11-24

Bilaga till förvaltningsdomstolens beslut**BESVÅRSANVISNING (Kommunalbesvär)**

Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom skriftliga besvär hos **högsta förvaltningsdomstolen**, om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Grunder för beviljande av besvärstillstånd

Enligt 111 § 1 mom. i lagen om rättegång i förvaltningsärenden ska besvärstillstånd beviljas om:

- 1) det med avseende på lagens tillämpning i andra liknande fall eller för en enhetlig rättspraxis är viktigt att ärendet avgörs av högsta förvaltningsdomstolen,
- 2) det finns särskilda skäl för högsta förvaltningsdomstolen att avgöra ärendet på grund av att det i ärendet skett ett uppenbart fel, eller
- 3) det finns något annat vägande skäl för att bevilja besvärstillstånd.

Besvärstillstånd kan också beviljas i fråga om endast en del av förvaltningsdomstolens överklagade beslut.

Besvärstid och dag för delfående

Besvär ska anföras **inom 30 dagar från dagen för delfäendet av förvaltningsdomstolens beslut**, denna dag inte medräknad.

Om besvär anföras med stöd av den besvärsrätt som tillhör en kommunmedlem eller medlem eller medlemskommun i en samkommun, beräknas besvärstiden från den dag då kommunen eller samkommunen publicerat ett tillkännagivande om beslutet i det allmänna datanätet.

Ifall beslutet delgivits parten särskilt, beräknas besvärstiden dock från delfäendet. Mottagaren anses ha fått del av ett beslut som sänts per brev som vanlig delgivning den sjunde dagen efter det att beslutet sändes, om inte mottagaren visar att delfäendet skett vid en senare tidpunkt. Beslutet har sänts den dag beslutet är givet. Denna dag uppges på beslutets första sida.

När ett **bevisligt delgivningssätt** används anses mottagaren ha fått del av beslutet den dag som framgår av mottagnings- eller delgivningsbeviset. Vid mellanhandsdelgivning anses mottagaren ha fått del av beslutet den tredje dagen efter den dag som anges på delgivningsbeviset för mellanhandsdelgivningen.

När **vanlig elektronisk delgivning** används anses mottagaren ha fått del av beslutet den tredje dagen efter att meddelandet sändes (per e-post eller via förvaltningsdomstolarnas e-tjänst), om inte något annat visas. Vid **bevislig elektronisk delgivning via förvaltningsdomstolarnas e-tjänst** är dagen för delfäendet den dag då beslutet har hämtats från e-tjänsten.

En handling som sänts per brev eller med ett elektroniskt meddelande anses dock ha kommit till en **myndighets** kännedom på ankomstdagen.

Besvärens innehåll

I besvären, som ska innehålla en ansökan om besvärstillstånd, ska följande anges:

- ändringssökandens namn och kontaktuppgifter inklusive uppgift om postadress och eventuell annan adress till vilken handlingar som hänför sig till rättegången kan sändas (processadress); om talan förs av ändringssökandens lagliga företrädare eller ombud, ska också dennes kontaktuppgifter uppges
- det beslut i vilket ändring söks (det överklagade beslutet)
- den grund på vilken besvärstillstånd begärs samt de skäl på vilka grunden för meddelande av besvärstillstånd föreligger
- till vilka delar ändring söks i beslutet och vilka ändringar som yrkas (yrkandena)
- grunderna för yrkandena
- vad besvärsrätten grunderar sig på om det överklagade beslutet inte avser ändringssökanden själv.

Medan besvären är anhängiga ska högsta förvaltningsdomstolen utan dröjsmål underrättas om ändringar i kontaktuppgifterna. Om flera personer anför besvär tillsammans, kan det i besvären anges att en av dem är kontaktperson.

Bilagor till besvären

Till besvären ska följande fogas:

- det överklagade beslutet med besvärsanvisning,
- utredning om när ändringssökanden har fått del av beslutet, eller annan utredning om när besvärstiden börjat löpa,
- de handlingar som ändringssökanden åberopar som stöd för sina yrkanden, om dessa inte redan tidigare har lämnats till myndigheten.

Ett ombud ska foga till besvären en fullmakt såvida inte samma person har uppträtt som ombud vid en tidigare handläggningsfas eller ombudet är advokat, offentligt rättsbiträde eller ett rättegångsbiträde med tillstånd.

Inlämnande av besvär

Besvär ska inom besvärstiden lämnas till **högsta förvaltningsdomstolen**. Besvären ska vara framme senast den sista dagen av besvärstiden före utgången av ämbetsverkets öppettid. Detta gäller också då besvären inlämnas via förvaltningsdomstolarnas e-tjänst eller per e-post. Handlingarna kan lämnas in även via förvaltningsdomstolarnas e-tjänst. Handlingarna sänds per post eller elektroniskt på avsändarens ansvar.

Högsta förvaltningsdomstolens kontaktuppgifter:

Besöksadress:	Postadress:
Paasivuorigatan 3	PB 180
Helsingfors	00530 HELSINGFORS

Telefon: 029 56 40260 (registratorskontoret)

Fax: 029 56 40382

E-post: korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi

Förvaltnings- och specialdomstolarnas e-tjänst:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

**RÄTTEGÅNGSAVGIFT SOM UPPBÄRS FÖR HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS BESLUT
I ÄRENDEN SOM ANHÄNGIGGÖRS FRÅN OCH MED 1.1.2022**

För behandling av ett ärende som gäller ändringssökande och ett besvärstillståndsmål vid högsta förvaltningsdomstolen uppbärs en rättegångsavgift på 530 euro.

Rättegångsavgift uppbärs vid högsta förvaltningsdomstolen inte för avgiftsfria prestationer som avses i 5 § i lagen om domstolsavgifter eller om det föreligger en i 4 § i nämnda lag avsedd grund för att inte uppbära rättegångsavgift.

Rättegångsavgift tas inte heller ut om högsta förvaltningsdomstolen ändrar ett överklagat beslut till förmån för ändringssökanden. Avgift tas dock ut oberoende av utgången i ärendet vid ändringssökande som gäller ett förhandsavgörande som meddelats i ett skatteärende.

Rättegångsavgift tas inte ut hos dem som med stöd av rättshjälpslagen är befriade från behandlingsavgifter eller hos dem som enligt bestämmelser någon annanstans i lag är befriade från avgifter som ska betalas för myndigheternas åtgärder.

Lagen om domstolsavgifter (FFS 1455/2015)

